

GOŃCIEC

Numer pojedynczy 15 ct.

Numer pojedynczy 15 ct.

DZIENNIK DLA WSZYSTKICH.

„Gońciec” i „Iskra” wychodzą każde po dwa razy na miesiąc — razem cztery razy. Oprócz tego tak do „Gońca” jak i do „Iskry” dołącza się stale osobny **Dodatek powieściowy** dla wszystkich prenumeratorów. Prenumerata na obydwa pisma z dodatkiem powieściowym wynosi tak w miejscu, jak i naprowieńci kwartalnie: 2 złr., półrocznie 4 złr., rocznie 8 złr. W Poznańskim i w Niemczech 16 marek rocznie, we Francji i innych krajach, oraz w Ameryce północnej 20 franków (4 dolary); rocznie w Ameryce południowej, w Brazylii, Australji i innych krajach zaoceanowych 25 franków — stosunkowo na kwartał i pół roku. Za ogłoszenia opłaca się 8 ct. za wiersz drobnym pismem, lub za jego miejsce. Opłata od ogłoszeń większych stosownie do umowy. Za granicą ogłoszenia przyjmują wszystkie biura ogłoszeń. Prenumeratę i wszelkie należności przesełać najdogodniej przekazami pocztowymi, lub w listach rekomendowanych, albo pieniężnych: do Administracji „Gońca” i „Iskry” we Lwowie, ul. Kraszewskiego 1. 23. Z Ameryki najdogodniej przesełać prenumeratę dolarami papierowymi w listach rekomendowanych. Listy powinny być frankowane. Numera odnoszą się zawsze do mieszkania każdego miejscowego prenumeratora. Za odnośnienie do mieszkania numerów, dopłaca się roznościelowi drobną kwotę.

Właściciel i naczelny redaktor: M. D. Chamski.

Z wystawy paryskiej.

Przedhistoryczna Jaskinia mieszkalna.

Pierwsze schronienie pod skałami.

Buda z drzewa i słomy jako przedhistoryczne mieszkanie.

Mieszkania nad wodą (jeziorami)

Buda w epoce wynalezienia żelaza, jako mieszkanie.

Mieszkanie w starożytnym Egipcie.

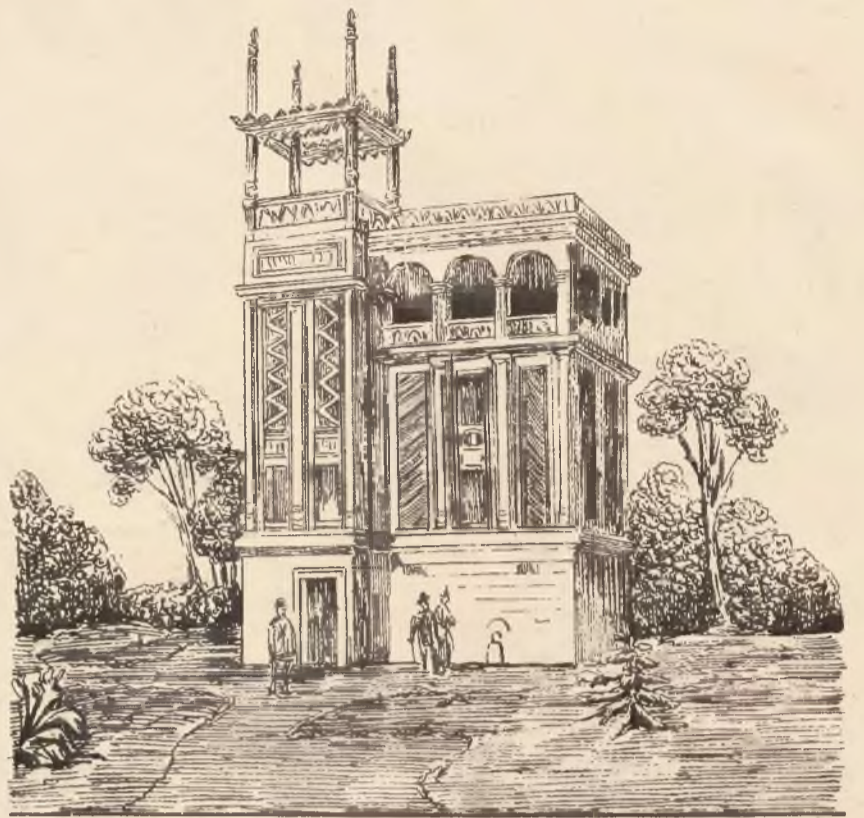

Typ mieszkania starożytnego w Assyrii.

Patrz objaśniający artykuł w dodatku do tego numeru.

Typ mieszkania starożytnego Indu.

Typ domu w starożytnej Fenicji.

Typ starożytnego domu żydowskiego. (hebrajski.)

Starożytny dom grecki.

Starożytny dom etruski.

Starożytny dom rzymski.

Typ mieszkania starożytnych Hunów.

Typ chaty słowiańskiej.

Typ starożytnego mieszkania germańskiego i galskiego.

Typ mieszkania Eskimosów.

Typ mieszkania ludzi czerwono-skórych.

Mieszkania dzikich ludzi w Afryce.

Typ mieszkania arabskiego.

Typ mieszkania perskiego.

Typ mieszkania japońskiego.

Typ mieszkania chińskiego.

Antoni Rozmanit Kraków

Fabryka parowa Cykorji, Surogatów kawy i kawy figowej w Rakowicach pod Krakowem.

Wyrabia z produktu surowego własnej plantacji wszelkie gatunki Cykorji i poleca przedewszystkiem:

CYKORJE krakowską gorzką i cykorjową kawę perłową.

SUROGAT KAWY w pudełkach i w szklankach.

KAWA śrutową francuską Rozmanita, kawę figową i kawę krakowską w skrzyneczkach wyborową.

ZMIANA LOKALU

Znany zaszczytnie od lat 30 magazyn i pracownia wyrobów jubilerskich, złotych i srebrnych, oraz skład srebra chińskiego, pod firmą:

KAROL VÖLKER i SYN

został przeniesiony z Rynku na plac Marjacki do hotelu Francuskiego.

Pierwszy specjalny SKŁAD PAPIERU

i artykułów pismennych, rysunkowych i galanteryjnych oraz przedmiotów religijnych.

Kazimierza Bauma
w Rzeszowie.

Przyjmuje: **obrazy i fotografie** do oprawy, składki nisowy **hektografów**, **tutki** na papierosy z bibułki prawdziwej francuskiej.

Wszelkie materiały szkolne.

Pracownia biletów wizytowych.
(4768-24)

H. NIEMETZ

mechanik

Kraków Sukiennice

Lwów Sykstuska liczbą 24

Poleca Szan. Publiczności

skład najpoprawniejszych

Maszyn do szycia

bicykli i welocypedów dzieciennych.

Przyjmuje wszelkie naprawy.

Cenniki bezpłatnie.

(4762-10)

A. BORÓWKA

w Rzeszowie,

Sekretarz Towarzystwa Rolniczego utrzymuje na składzie i poleca:

Siatki na lasy do suszenia chmielu

60, 75, 100 i 120 cm. szerokie po 12, 15, 18, 20, 22 i 26 ce. za meter.

Płachty rzepakowe

szer: 300 cm. 300 cm. 330 cm. 345 cm. długość: 540 cm. 550 cm. 600 cm. 600 cm. cena: 5 złr. 50 ct. 6 złr. 50 ct. 7 1/2 - 8 złr. 8 1/2 - 12 złr.

Wantuchy na chmiel i wełnę

po 1 złr. 50 ct. 1.80, 2 złr., 2.25 - 3 złr.

Wory korcowe od 36 do 90 ct.

i t. p. artykuły gospodarcze.

(4766-6)

Galicyjski Bank kredytowy

wydaje od 10. listopada 1882 roku począwszy:

4% Asygnaty kasowe

z 30-dniowym wypowiedzeniem.

5% Asygnaty kasowe

z 90-dniowym wypowiedzeniem.

(4352)

Dyrekcja.

(Przedruk nie będzie opłacony)

Zniżenie cen.

Kąpiele ciepłe i zimne,

łaznia parowa i ziołowa, tusze rozmaite i baseny,

z największym komfortem urządzone na wzór podobnych zakładów europejskich i z największą czystością utrzymywane tylko

w Hotelu Krakowskim

w Krakowie,

przy plantach.

Najdawniejsze, najbardziej renomowane kąpiele w Krakowie.

Kąpiele mineralne na żądanie.

Kuracja masażem.

Ceny niższe od Nowego Roku.

Bilety abonamentowe dla Szan. Gości wydają się pod nader korzystnymi warunkami. — Dla pp. Oficerów i uczące się młodzieży ceny niższe. (4677 20)

Pierwsza galic. fabryka korków katalońskich, założona w r. 1877.

Zmiana lokalu.

L. J. MALEWSKI we Lwowie

ul. Ormiańska Nr. 12

ma honor zawiadomić P. T. domy, z którymi pozostaje w stosunku handlowym o zmianie lokalu swej fabryki korków katalońskich, którą przeniósł pod Nr. 12 ulica Ormiańska. (4718-3)

Przepyszne

i najzdrowsze

PIWO MARCOWE

z Browaru

ALBINA KOLLOROSA

w Radziszowie pod Skawiną. Sprawdzać można w butelkach.

Pierwszy krakowski Zakład pogrzebowy

WŁ. LIPIŃSKIEGO

w Krakowie, ulica Mikołajska (dom Wła. Dra Śliwińskiego)

posiada w wielkim wyborze

trumny metalowe, dębowe i z miękkiego drzewa, materace i poduszki do trumien, wszelkie ubrania żałobne, krzyżyki, krzyże nagrobkowe. Wielki wybór wieńców z sztucznych, jak i z żywych kwiatów. Szarfy z napisami do wieńców. Najpiękniejsze karawany, oszklone i nieoszklone, Remizy, powozy parokonne i jednokonne.

Wysła ludzi w bogatych uniformach do asystencji przy pogrzebach, oraz urządza pogrzeby od najwspanialszych do najskromniejszych po umiarkowanych cenach i ze ścisłą punktualnością.

Adres dla telegramów: Kraków — Lipiński — Rogatka Zwierzyniecka.

Piece kaflowe z Gliniska są na składzie w Lwowie przy ul. Sobieskiego l. 3.

L. Rosenfeld

we Lwowie, ul. Karola Ludwika 1. 29.

poleca swój bogato assortowany skład rur kutych i przynależnych do tego części składowych, dostarcza najtaniej i najlepiej. Rezerwoary spirytusowe jakoteż wszystkie do budowy przynależne artykuły. (4781-4)

Franciszek Wakerman

ul. Słowackiego l. 6.

naprzeciw nowobudującej się poczty poleca handel korzennymi wiktualiami, skład wędlin, oraz tanią, smaczną i doborową kuchnię. (4761-3)

Cukiernia

i restauracja
Stanisława Czubińskiego
w Żółtkwi.

Obficie zaopatrzona w przewyborne ciasta, wina, wódki, likiery, piwa i t. d., z najlepszych źródeł. Ceny umiarkowane. Potrawy smacznie i zdrowo przyrządzone. Obsługa czysta. Rzetelność wzorowa. (4780-6)

Dr. Kazimierz Krygowski

obronca w sprawach karnych,

otworzył biuro we Lwowie w domu pod l. 7, w ul. Trzeciego Maja, II. piętro. (4759-4)

Farmy i Grunta

(Polska kolonja)

HOFA PARKU i PUŁASKI

w Ameryce

w Stanie Wisconsin.

Najlepsze i urodzajne grunta — tanio, na wszelkiego rodzaju spłaty. W kolonjach tych zamieszkuje sami polacy — posiadają swoje polskie szkoły, kościoły i wszystko, co potrzeba do narodowego rozwijania się i pokrzepiania ducha. Obecnie w kolonji Pułaski znajduje się polski klasztor OO Reformatorów, nowo wybudowany z pięknym kościołem. Każdy przy względnej pracy, nabywszy grunt w tych kolonjach, dojdzie do dobrobytu i majątku. — Ktokolwiek zgłosi się listownie odbierze bezpłatnie mapę, książeczkę, cyrkularz i listę imienną o naszych kolonjach i osadnikach, oraz wszelkie szczegółowe informacje, jakie tylko zażąda. Pisać można po polsku, po niemiecku i po angielsku — adresować:

(4546-j)

J. J. Hof

Milwaukee-Wis. 119 W. Water st
(North America).

Rafinerja spirytusu,

fabryka rumu, likierów i octu

JULIUSZA MIKOLASCHA

(4385)

we Lwowie

wyrabia najczystszy spirytus, przydatny do perfumerji, do fabrykacji likierów i t. p. i sprzedaje takowy po cenie jak najtańszej.

Poleca się Szanownej P. T. Publiczności nowo urządzony na sposób zagraniczny z wielką elegancją i wszelkimi dogodnościami, w bliskości Dworca kolej.

HOTEL CENTRALNY

w Krakowie pl. Matejki.

Ceny umiarkowane. Przy hotelu znajduje się stacja tramwajów i fiakrów. 4617.

Restauracja w miejscu pod zarządem pana Karola Zakrzewskiego.

Niniejszem zawiadamiam Szan. Publiczności, że w mojej mleczarni oprócz doskonałego nabiału, jest również chleb większy, mały i t. d.

Wszelkie zamówienia uskuteczniam rychło i sumiennie.

L. Koralewiczowa

we Lwowie ul. Teatralna l. 10.

Za rogatką gródecką l. 6.
w każdą niedzielę i święto

WIELKI KONCERT

muzyki wojskowej 80 pułku piech. Dla Szan. P. T. Gości urządzoną jest

WYBORNĄ KREGIELNIĄ

Napoje najlepszej jakości i wyborna kuchnia.

Początek o godzinie 4. Wstęp wolny.

Z poważaniem

J. Brandel

(4782.)

restaurator.

Na sezon budowlony poleca

J. MEHRER we Lwowie.

ulica Karola Ludwika 1 25.

swój skład szyb belgijskich, czeskich, tudzież krajowych i wykonuje oszklenia we Lwowie i na prowincji po cenach umiarkowanych w najkrótszym czasie. (4780-5)

Dodatek powieściowy do Nru 42. „Gońca”.

Z wystawy paryskiej.

Mieszkania ludzkie.

Objaśnienie do rycin znajdujących się
Numerze 42. „Gońca”.

Nie ulega najmniejszej wątpliwości, że wystawa paryska, przewyższyła, można powiedzieć, o całą wieżę Eiffel, wszystkie wystawy światowe, jakie dotychczas gdziekolwiek były, a co więcej, dużo czasu upłynie, zanim ją inne przewyższyć zdołają. Gennjusz narodu francuskiego, zajaśniał na wystawie paryskiej w całym majestatycznym blasku tak, że butne żołdactwo pruskie po prostu oniemiało w obec potęgi intelektualnej narodu, nad którym, chwilowe militarne odnieśli zwycięstwo. W dziejach ludzkiej cywilizacji, Francja idzie zawsze naprzód i będzie szła naprzód, bez względu na to, czy forma i duch rządów politycznych we Francji, będzie taki, lub owaki — ogólny genjusz francuski górować zawsze będzie po nad przejściowymi sytuacjami politycznymi we Francji, trzymając wysoko sztandar nauki, literatury, sztuki, przemysłu i humanizmu pomimo nawet błędów i głupstw różnego kalibru polityków i stonniectw rządzących i wicherzących Francję.

Ryciny znajdujące się w Nr. 42. „Gońca”, do którego dołącza się niniejszy dodatek, przedstawiają, w chronologicznym dziejowym następstwie mieszkania ludzkie, poczynając od czasów prehistorycznych, aż do chwili obecnej, w której, co prawda już niema odrębnych budowlanych stylów, lecz w ogóle człowiek buduje sobie mieszkania w sposób jednakowy, odpowiednio do funduszu, jakim rozporządza i celu na jaki przeznaczona jest budowa, z wyjątkiem ma się rozumieć, wieśniaczej chaty, szczególnie na ziemiach słowiańskich, bo ta jeszcze długo zachowa typ pierwotny — rodzimy

Na obecnej wystawie paryskiej znajduje się cały szereg budynków przedstawiający typy architektury pierwotnej wszystkich narodów. Dział to niezmiernie interesujący i pouczający. Główny zarząd wystawy powierzył go architektowi — artyście p. Karolowi Garnier, a komisja finansów wystawy na koszt tego działu, otworzyła p. Garnier kredyt na 5 milionów franków. P. Garnier cały dział rozdzielił na dwie główne grupy: pierwsza obejmuje period przedhistoryczny, druga historyczny.

P. Garnier z powierzonego mu zadania wywiązał się znakomicie.

Szczegółowe podpisy pod każdą ryciną, z dokładnymi, o ile możności objaśnieniami, poinformują dostatecznie czytelników, co każda rycina przedstawia i do jakiego odnosi się czasu. Tu, tylko dodać jeszcze winniśmy, że dział ten na wystawie paryskiej, pomijając już wysoką sumę 5 milionów, którą kosztował, wymagał ogromnej wiedzy, nauki, studjów artystycznych i wszechstronnej znajomości rozwoju sztuki architektonicznej wszystkich krajów i ludów.

Dział ten wystawie paryskiej przynosi prawdziwy zaszczyt.

Von Kramst

przez

Autorke „Opowiadań”.

(Ciąg dalszy. — Patrz dodatek powieściowy do Nru 52. „Iskry”).

(Ciąg dalszy.)

Teraz Jasiek bez namysłu buchnął na oba kolana przed Jadwigą, a zakładając palec jednej ręki, na palec drugiej, wyciągnął ramiona ku górze.

— Jasnie panienko, — zawołał — przysięgam, że paskudnicy gorzałczyśka w pysk już do śmierci nie wezmę! tak mi dopomóż Panie Boże, Najświętsza Panno, wszyscy święci, i wy, jasnie panienko!

To publiczne nawrócenie się Jaśka, dobiło zwierza w chłopskich kościach.

Gromada też nie chciała być ostatnią przed Bogiem i przed jasnie panienką. Jak ich było przeszło trzydziestu chłopów, tak, niby na komendę, klękli na murawie i za przykładem Jaśka, założywszy palec na palec, odprzysięgli się gorzałczyśka.

— Co będzie, to będzie! — powtarzali z rezygnacją. — Niech nas pan dziedzie wileżański odda w kajdany, toć pójdziwa na marność! jeuo widzi się nam, że chyba Matulenska Najświętsza otrze se łzy, a do duszy człeczej będzie się śmiała i tyle.

Jadwiga przyrzekła, że każdemu z nich da na pamiątkę dnia dzisiejszego po szkaplerzu i po medaliku z Matką Boską Częstochowską; przyrzekła również, że zaraz pójdzie do chałup Bartka i Mateusza w celu opatrzenia ich ran; tymczasem nagliła, aby się rozeszli czempredzej, dla niepoznaki przed światem, tego co tu zaszło.

Włodzimierz był niemy świadkiem całej tej sceny.

Co się w nim działo, tego nie potrafiły nigdy wypowiedzieć.

Działo się z nim i dzieje się w tej chwili, jakby miliardy gwiazd, olśniewającego blasku przechodziły przez jego duszę, jakby całe słońce weszło do jego serca; roziskrzyła mu się dusza, rozżarzyły się jego piersi.

Gdy Jadwiga łzami Matki Boskiej zażegnała opętanie dzikiej tłuszczy, Włodzimierz, który prawie w nic nie wierzył, gotów był uwierzyć, że święty obraz w Częstochowie płacze.

Von Kramst nie dbał o życie, śmierć, jako śmierć nie przeraziła go, lecz wzdrzygnął się przed śmiercią od tych rozjuszonych zwierząt, zgon taki — dotykał go w dumie.

Leżąc ubezwładniony, czuł, że w tem strasznym zajściu, musi zostać niczem, bierną istotą, przedmiotem pod jej pieczę, przedmiotem, o którego walkę staczała ona, wątła niewieścia siła. I rzecz dziwna, w obec tej obrony niewieściej, duma Włodzimierza nie czuła się poniżoną: słaba pierś dziewczęcia osłaniająca go przed ciosami katów, to niby nadprzyrodzona jakaś, niby dłoń Minerwy, cudownie rozmiatająca pociski w koło puklerza Achillesa.

Raz jeden tylko Włodzimierz rzucił się konwulsyjnie całym ciałem, a wściekłość skrepowanej siły, targnęła w nim tak, że w tych zapasach krew mu z rąk i z nóg pociekła; było to wtedy, gdy siekiera Jaśka zawisała nad głową Jadwigi; wtedy tarzać się począł w ślepem i głuchem opętaniu rozpacz, rozbijał się o korzenie wierzby, bo chciał zerwać swe więzy; wolny, obroniłby ją pięścią od dziesięćkroć liczniejszej zgrai.

— Odejdź stąd pani! wołał, po bezowocnych wysiłkach swoich. Lecz ona nie słyszała, co mówił. Ona nie zginęła — i on z nią nie zginął.

Po odejściu chłopów, Jadwiga zwróciła się do Włodzimierza.

Stał on teraz w osłupieniu, bez słowa w usciech, bez ruchu w członkach, zdawało się, że przestał oddychać. Krew płynęła mu z szyi, z rąk i z nóg, on stał nie drgnawszy, w śmiertelnej bledności twarzy, w niemocie jakiejś zdrewniałej. Tylko oczy gorzały mu, jak dwie pochodnie, oczy te wypowiadały coś za usta. Mówiły one:

— Słuchaj mnie, kobieto, ty, której winien jestem życie! Gdyby całe armie najdzielniejszych rycerzy obroniły mnie od zguby, jeszcze wtedy czułbym się upokorzonym, że bronić się nie mogłem sam; bo byłem dumny, jak szatan, bo w nic nie wierząc, wierzyłem w siebie! Ale ocalałaś mnie ty... i sam nie wiem czemu, nie doznaję poniżenia, przeciwnie, twa drobna ręka podniosła mnie, uszlachetniła... Nie miałem, ni ideału, ni celu w życiu, ty zastąpiłaś mnie od śmierci, odstąpiłaś mi ideał i cel... Wczoraj gardziłem ludźmi, dla mizerności ich natury, gardziłem, nie znając własnej swej nędzoty... Ty nie gardź

mna, boś ty wyższa odemnie... A dziś wyluskała się ze mnie nędzota moja, tyś na jej miejsce wrzuciła miłość i szacunek dla bliźnich... Byłem bardzo nieszczęśliwy, znałem Fryny, Aspazje, nie znalazłem dotąd kobiety, której tu, na tej ziemi, szukać trzeba... Tu, między wami, są — madonny!... Ty umiesz cierpieć za milion... i kochać umiesz za milion... a ten kto cię ukocha, będzie cię kochał milionem!... Nie gardź mną!... Włodzimierz w tej ekstazie ducha, z tem porażeniem krwawem, wyglądał, jak męczennik, po pierwszej próbie męczeństwa; był piękny, osobliwą, jakąś pięknoscą w tej posagowej niemości swojej; z tego posagu biła łuną zapalu, biło jeszcze coś, co wywołało gorący rumieniec na pobladłe lice Jadwigi.

Panna Zapolska straciła naraz energię; zmieszalo, onieśmieliło ją to sam na sam z owym posagiem, którego oczy w nią utkwione, zwierzały jakąś tajemnicę serdeczną. Ale ta bledność młodzieńca, ta krew, płynąca z ran jego, oprzytomniły ją.

Kobieta instynktem odgadła mowę oczu — i po kobiecemu zaniepokoiła się, ośmieliła ją dziwna nieśmiałość: kobieta sercem odczuła fizyczne cierpienie tego nieszczęśliwego — i znowu po kobiecemu zdjęła ją litość... litość wreszcie wzięła w niej górę nad tem, co jej napędziło rumieniec do twarzy.

— Pozwól pan, że na prędce opatrzę mu rany! — ozwała się drżącym od wzruszenia głosem. — Daruj mi, że w zamieszaniu straciłam głowę, zapomniałam, że krew uchodzi z pana... — I już śmiało przystąpiła do niego.

Lecz nagle Włodzimierz zachwiał się: zawrót głowy, który go nie opuszczał od chwili, gdy odzyskał technienie, po fatalnym na poły duszeniu się, powrócił teraz w silniejszym ataku; Von Kramst tylko siłą woli stał na nogach, wreszcie i wola uległa przewadze cierpienia: Włodzimierz runął na ziemię, zemdlął.

— O! Boże Boże! — jęknęła Jadwiga.

Sama, oddalona od ludzkiej pomocy, znekana okropnem zajściem, srodze zaniepokojona wewnątrz, panna Zapolska uczuła coś, jakby zwątpienie: była skarga jakaś w tem wezwaniu Boga, prośba o odwrócenie kielicha goryczy. Zwątpienie jednak nie trwało długo... Ten może już konający... musi żyć!

Jadwiga odjęła od pasa biały fartuszek, poskoczyła do rzeki i zawróciła do zemdlonego. I znowu ukłękła przy nim, znowu nosła mu pomoc, ratowała. Włodzimierz nie przychodził jednak do siebie.

Nagle dziewczę poczuło, że ją coś musnęło po twarzy; przelekła się, lecz natychmiast spostrzegła psa, który łaszcząc się, lizał jej lice.

— Wierny! — zawołała z radością — Wierny, gdzie Dąbrowski?

I wnet podniosła się z kolan, rozpatrzyła się na okolo.

Legawiec machał ogonem, nie odstępował od niej; ten, o którego zapytywała go, musiał być ztąd niedaleko.

— Dąbrowski! — zaczęła wołać, spostrzegłszy wreszcie, po drugiej stronie rzeki, kryjącego się między krzakami człowieka. — Dąbrowski, na pomoc!

Kryjący się człowiek, usłyszawszy głos znany, przestał się czaić; teraz przesadzał on w biegu krzaki, przebrodził w kilku skokach rzeczkę, aż wreszcie dopadł do żerdzińskiego gruntu, koło krzyża. Tu stanął, jakby piorunem rażony. Przed okiem miał coś niepojętego, nieprawdopodobnego, a prawdziwego jednak. Obraz taki chyba w malignie mógłby ujrzeć.

— Dąbrosiu, ozwała się Jadwiga, ściskając dłońmi skronie, w których tętniło od napływu krwi, popędzanej przez natłok wrażeń, — Dąbrosiu, on żyw jest, tylko zemdlął, trzeba go ratować!

Wtedy Dąbrowski, nie badając faktu, nie dociekając niczego, zrzucił z siebie fuzję, za nią

